

VII. BESTRIJDING VAN CORRUPTIE, OMKOPINGSVERZOEKEN, EN AFPERSING

Ondernemingen behoren, direct noch indirect, smeergeld of andere onrechtmatige voordelen aan te bieden, toe te zeggen, te geven of te eisen teneinde opdrachten of andere ongeoorloofde voordelen te verwerven of te behouden. Ondernemingen behoren ook verzoeken tot omkoping en afpersing te weerstaan. In het bijzonder behoren ondernemingen:

1. Zich ervan te onthouden overheidsfunctionarissen of werknemers van zakenrelaties onverschuldigde geldelijke of andere voordelen aan te bieden, te beloven of te geven. Evenzo behoren ondernemingen geen onverschuldigde geldelijke of andere voordelen te verzoeken, overeen te komen of te accepteren van overheidsfunctionarissen of de werknemers van zakenrelaties. Ze behoren geen gebruik te maken van derden, zoals agenten en tussenpersonen, consultants, vertegenwoordigers, distributeurs, consortia, aannemers en leveranciers en joint venture partners, als middel om onverschuldigde geldelijke of andere voordelen door te sluizen naar overheidsfunctionarissen of naar werknemers van hun zakenrelaties, of naar hun verwanten of zakenrelaties;
2. Adequate programma's of maatregelen voor interne controle, ethiek en compliance te ontwikkelen of aan te wenden om omkoping te voorkomen en te signaleren, die ontwikkeld zijn op basis van een risicoanalyse die de individuele omstandigheden van de onderneming, in het bijzonder de risico's op omkoping waarmee de onderneming geconfronteerd wordt (zoals zijn geografische ligging en bedrijfssector), in ogenschouw neemt. Deze programma's of maatregelen voor interne controle, ethiek en compliance dienen een systeem van financiële en boekhoudkundige procedures, waaronder een systeem van interne controle, te bevatten dat zodanig is ontwikkeld dat boekhouding, verslagen en rekeningen juist en accuraat zijn en niet gebruikt kunnen worden voor omkoping of het maskeren van omkoping. Dergelijke individuele omstandigheden en risico's op omkoping behoren regelmatig bezien en her-evalueerd te worden zodat de programma's of maatregelen van de onderneming voor interne controle, ethiek en compliance toepasbaar en effectief blijven en zodat risico's voor de onderneming op het betrokken raken in omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing verminderd worden.
3. Het gebruik van kleine, faciliterende betalingen, die over het algemeen illegaal zijn in het land waar ze gedaan worden, in hun programma's of maatregelen voor interne bedrijfscontrole, ethiek en compliance te verbieden of te ontmoedigen, en, wanneer zulke betalingen gedaan worden, deze accuraat in de boekhoudingen en financiële verslagen op te nemen.
4. Zeker te stellen dat, de specifieke risico's voor de onderneming op omkoping in ogenschouw nemend, degelijk gedocumenteerde due diligence op het inhuren van tussenpersonen plaatsheeft, evenals gepaste en regelmatige controle op tussenpersonen, en dat hun beloning redelijk is en uitsluitend voor rechtmatige activiteiten. Indien relevant behoort een lijst te worden bijgehouden van tussenpersonen die in verband met transacties met overheden en staatsondernemingen worden ingeschakeld, en aan de bevoegde autoriteiten ter beschikking te worden gesteld in overeenstemming met geldende vereisten voor publieke openbaarmaking;
5. De transparantie van hun activiteiten in de strijd tegen omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing te verbeteren. Zo kunnen zij zich publiekelijk uitspreken tegen omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing en de beheersystemen en programma's of maatregelen voor interne controle, ethiek en compliance bekend maken die zij toepassen om deze uitspraken waar te maken. Ook dient de onderneming openheid en een dialoog met het publiek na te streven, om bewustwording en samenwerking in de strijd tegen omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing te vergroten;
6. De bewustwording en naleving van het beleid en de programma's of maatregelen van de onderneming voor interne controle, ethiek en compliance tegen omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing onder het personeel te bevorderen, door hieraan afdoende

bekendheid te geven en door middel van het opzetten van scholingsprogramma's en disciplinaire procedures;

7. Geen onwettige financiële bijdrage te verlenen aan kandidaten voor publieke functies, politieke partijen of andere politieke organisaties. Politieke bijdragen behoren volledig te voldoen aan de eisen van openbaarheid en behoren aan het hoger management te worden gerapporteerd.

Toelichting op Bestrijding van Corruptie, Omkopingsverzoeken en Afpersing

- Omkoping en corruptie zijn schadelijk voor de democratische instellingen en een goed ondernemingsbestuur. Zij ontmoedigen investeringen en verstoren internationale concurrentieverhoudingen. Verduistering van gelden door corrupte praktijken ondermijnt in het bijzonder de pogingen van burgers om tot een hoger niveau van economisch, sociaal en ecologisch welzijn te komen en het ondermijnt pogingen tot armoedebestrijding. Ondernemingen kunnen een belangrijke rol in de bestrijding van deze praktijken spelen.
- Fatsoen, integriteit en transparantie in zowel het publieke als private domein zijn sleutelconcepten in de strijd tegen corruptie, verzoeken tot omkoping en afpersing. Het bedrijfsleven, niet-gouvernementele organisaties, regeringen en intergouvernementele organisaties werken allemaal samen om de publieke steun voor anti-corruptiemaatregelen te versterken en om de transparantie en de publieke aandacht voor het probleem van omkoping te vergroten. De invoering van adequate bestuurspraktijken is eveneens een essentieel middel om een ethische cultuur in de onderneming tot stand te brengen.
- Het *Verdrag inzake Bestrijding van Omkoping van Buitenlandse Ambtenaren bij Internationale Zakentransacties* (het *Anti-Corruptie Verdrag*) trad op 15 februari 1999 in werking. Het *Anti-Corruptie Verdrag*, samen met de *Aanbeveling tot Verdere Bestrijding van Omkoping van Buitenlandse Ambtenaren* uit 2009 (de *2009 Anti-Corruptie Aanbeveling*), de *Aanbeveling voor Belastingmaatregelen ter Verdere Bestrijding van Omkoping van Buitenlandse Ambtenaren* uit 2009, en de *Aanbeveling inzake Corruptie en Overheidssteun bij Exportkredieten*, vormen de kern van instrumenten van de OESO die de aanbodzijde van corruptie bestrijden. Zij hebben tot doel de "aanvoer" van omkoopsommen voor buitenlandse ambtenaren te elimineren, waarbij elk land verantwoordelijkheid neemt voor de activiteiten van zijn ondernemingen en voor wat er binnen zijn rechtsgebied gebeurt.¹ Een programma voor rigoureuus en systematisch toezicht op het implementeren van het *Anti-Corruptie Verdrag* door de lidstaten is ingesteld om volledige implementatie van deze instrumenten te bevorderen.
- De *Anti-Corruptie Aanbeveling* van 2009 beveelt overheden in het bijzonder aan hun ondernemingen aan te moedigen effectieve programma's en maatregelen voor interne controle, ethiek en naleving te ontwikkelen en aan te wenden ten behoeve van het voorkomen en opsporen van omkoping in het buitenland, daarbij de *Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics and Compliance*, die als bijlage II aan de *Anti-Corruptie Aanbeveling* van 2009 is gevoegd, in acht nemend. Deze Good Practice Guidance is gericht aan zowel ondernemingen als zakelijke organisaties en aan professionele verenigingen en prijst goede

¹ In het kader van deze Conventie wordt "omkoping" gedefinieerd als "het rechtstreeks of via tussenpersonen aanbieden, toezeggen of geven van een ongepast financieel of ander voordeel aan een buitenlandse overheidsfunctionaris, ten gunste van die functionaris of een derde partij, om te bewerkstelligen dat de functionaris iets doet of nalaat in relatie tot de uitvoering van zijn officiële functie, teneinde opdrachten of andere ongepaste voordelen bij internationale zakelijke transacties te verkrijgen of te behouden". In de toelichting bij de Conventie (punt 9) wordt verklaard dat "kleine 'bevorderingsbetalingen', ook wel faciliterende betalingen, geen betalingen vormen die worden gedaan 'om opdrachten of andere ongepaste voordelen bij internationale zakelijke transacties te verkrijgen of te behouden' zoals bedoeld in punt 1, en derhalve niet in strijd zijn met de Conventie. Dergelijke betalingen, die in sommige landen worden gedaan om functionarissen aan te sporen hun functie te vervullen, zoals het verstrekken van vergunningen, zijn in het algemeen illegaal in het desbetreffende land. Andere landen kunnen en moeten dit ondermijnende verschijnsel aanpakken door bijvoorbeeld ondersteuning van programma's ter bevordering van goede bestuurspraktijken.

praktijkvoorbeelden aan die de effectiviteit van programma's en maatregelen voor interne controle, ethiek en naleving ten behoeve van het voorkomen en opsporen van omkoping in het buitenland zeker stellen.

- Ook initiatieven vanuit de private sector en van maatschappelijke organisaties staan ondernemingen bij in het ontwikkelen en in praktijk brengen van effectief beleid tegen corruptie.
- De *Conventie tegen Corruptie* van de Verenigde Naties (*UNCAC*), die op 14 december 2005 in werking trad, schetst een breed palet aan normen, maatregelen en regels voor de strijd tegen corruptie. Onder deze conventie zijn de VN-lidstaten verplicht hun ambtenaren te verbieden smeergeld aan te nemen en hun ondernemingen te verbieden ambtenaren, ook die van internationale publieke organisaties, uit eigen land en het buitenland om te kopen, en beveelt aan het verbieden van corruptie bij private partijen onderling te overwegen. Deze conventie van de VN en het Anti-Corruptie Verdrag ondersteunen elkaar en vullen elkaar aan.
- Goede bestuurspraktijken vormen een belangrijk element bij het aanpakken van de vraagzijde van omkoping. Ondernemingen kunnen initiatieven ondersteunen voor collectieve actie tegen verzoeken om omkoping en afpersing. Zowel thuis- als gastlanden behoren ondernemingen bij te staan indien zij geconfronteerd worden met verzoeken om omkoping en met afpersing. De *Good Practice Guidance on Specific Articles of the Convention* in Annex I van de *Anti-Corruptie Aanbeveling* van 2009 stelt dat het *Anti-Corruptie Verdrag* op dusdanige wijze dient te worden geïmplementeerd dat het niet in een verdediging of uitzondering voorziet wanneer de buitenlandse ambtenaar smeergeld verlangt. De *VN Conventie tegen Corruptie* vereist voorts dat lidstaten verzoeken om omkoping door nationale ambtenaren strafbaar stellen.